

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Mayer Jenő.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — — 16— K
Negyedévre — — — 8— K
Egy óra — — — — 270 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 149. szám.

Kedd, július 3.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentésel. —

A háboru mai hírei.

Hindenburg nyilatkozata a háboru kimeneteléről.

Budapest, július 3. Bécsből táviratozza a magyar távirati irodának egy Hindenburghoz közelálló személyiség:

Hindenburg a jelenlegi helyzetéről így nyilatkozott: A háborut megnyertük, ha helytállunk addig az ellenséges támadásokkal szemben, amíg a tengeralttjáró hadjárat befejezte munkáját. Tengeralttjáróink jól dolgoznak. Erősebben pusztítják az ellenség életfeltételeit, mint hittük. Nem távoli időben ellenségünk békére kényszerülnek. Azért folytatják csak a súlyos veszteségekkel járó eredménytelen támadásukat, mert az amerikaiak segítségét már nem várhatják meg. Ám jöjjenek az amerikaiak is, bennünket nem lehet megverni. Az ellenséget addig dőngetjük, amíg belátja, hogy megnyertük a háborút. Azután megkapjuk azt a békét, amire szükségünk van. Ellenségeink azt hitték, hogy a nélkülözéssel békére kényszeríthetnek bennünket. Ha ellenségeink államférfiak olyan betekintést nyerének a monarchia viszonyalba, mint aminőt ismételtén én szereztem, akkor lemondanának szándékukról. Szövetségünk rendíthetetlen, a központi hatalmak kormányai, hadseregei és népei készek sikraszállani közös jólétükért a végsőig, bármilyen történjék is.

Tengeralttjáróink sikere.

Budapest, július 3. Berlinből táviratozzák: Az admirális jelenté:

Tengeralttjáróink ismét elsüllyeszttek 26.700 tonna tartalmat. Az elsüllyesztett hajók között volt egy nagy kísérettel haladó 18.200 tonnás felfegyverzett angol gőzös.

A tegnapi esti Wolf jelentés.

Budapest, július 3. A Wolf iroda jelenté tegnapi estéről:

Nyugaton semmi különös. Keleten Koninčinál orosz támadások összeomlottak, tovább északra pedig újabb harcok fejlődtek.

Dünkirchen bombázása.

Budapest, július 3. A Petít Parisien jelenté:

Dünkirchent június 27-ikén reggeli

öt órától kora délutánig német nehéz ágyúkkal lötték. Eleinte azt hitték, hogy francia hajóágyúkról van szó. Összesen negyvennyolc lövedék esett a városra, az anyagi kár ismeretlen, többen meghaltak.

A kancellár nyilatkozik a politikai és katonai helyzetről.

Budapest, július 3. Berlinből táviratozzák:

A német kancellár legközelebb nyilatkozni fog az általános politikai és katonai helyzetről. Különösen Lloyd George legutóbbi beszédével fog foglalkozni.

A politikai helyzet.

A képviselőház és főrendiház ülése.

Budapest, július 3. A képviselőház délután három órakor, a főrendiház pedig hét órakor ülést tart, amelyen berekesztik a régi és megnyitják az új ülészakot.

A házelnökség kérdése

Budapest, július 3. A munkapárt tegnap esti értekezletén Tisza István gróf indítványára egyhangulag elhatározták, hogy miután Eszterházy Móric gróf miniszterelnök legutóbbi ismert levelét aként magyarázzák, hogy a kormányt támogató pártok nem kívánják a házelnökség betöltésének kérdésével foglalkozni, ilyen körülmények között a munkapárt nem tehet egyebet, minthogy saját kebeléből állít jelöltet az elnökségre. Indítványára a házelnöki tisztségre egyhangulag Szász Károlyt jelölték. A többi választások kérdésében holnap döntenek.

Budapest, július 3. A kormányt támogató pártok tegnap este értekezletet tartottak, amelyen egyhangulag Tóth Jánost jelölték a parlamentelnöki tisztjére.

Budapest, július 3. A képviselőházban a házelnökségre Szász Károly és Tóth János jelöltettek. Rendkívül érdekes küzdelem várható, ha csak közben nem történik valami megállapodás Náva y Lajos személyében.

A főispáni felmentések.

Budapest, július 3. A hivatalos lap mai száma közli valamennyi főispán felmentéséről szóló királyi kéziratot.

Hindenburg és Ludendorff Bécsben.

Budapest, július 3. A Magyar távirati irodának jelentik a sajtóhadiszállásról:

Hindenburg és Ludendorff tegnap reggel Bécsbe érkeztek. Nyomban Badenbe mentek, ahol Arz vezérkari főnök fogadta őket. A bemutatkozó látogatások után a vezérek tanácskozást tartottak.

Dél előtt tíz órakor a király, délután egy órakor pedig a királyné fogadta külön kihallgatáson Hindenburgot és Ludendorffot. Délben a királyi pár dejeuner adott.

Hat órakor felkeresték Czernyn gróf külügyminisztert, később pedig Hindenburg a kapucinusok sirboltában hatalmas koszorut helyezett el Ferenc József koporsójára.

Az egész nap folyamán a nép mindenütt lelkesen ünnepelte a hadvezéreket, akik éjjel tizenegy órakor elutaztak Bécsből.

Császári amnesztia rendelet Ausztriában.

Budapest, július 3. Bécsből táviratozzák tegnapi kelettel:

A Wiener Zeitung holnapi száma Seidler miniszterelnökhöz intézett császári kéziratot közöl, amelyben a következők foglaltatnak:

Rendíthetetlen akaratom, hogy az isteni gondviselés által reám bízott jogokat oly módon gyakoroljam, hogy összes népeim virágzó és áldásos fejlődésének megteremtsem alapját. A gyűlölség és megtorlás politikáját fel kell cserélni az engesztelés politikájával, a nép kívánságait és bátorságát köcsönös előzékenységgel kell kielégíteni. Azon személyeknek, akik polgári vagy katonai bíróságok által az alatt meghatározott büntető cselekedet miatt elítéltek, büntetésüket elengedem.

Ezek a bűncselekmények: hazárulás, felségsértés, a császári ház tagjainak megsértése, lázadás, zendülés, a kormány által a közügyek tárgyalására egybehevott gyülekezet, a bíróság vagy más hatóság ellen elkövetett erőszakosság, vagy az említett büntettek bármelyikének pártolása. Kivételt képeznek azon személyek, akik az üldözést külföldre való menekülésük által elkerülték, vagy az ellenséghez pártoltak. A büntetéssel egyidejűleg elengedi az uralkodó azoknak a törvényes előírásoknak az alkalmazását, amelyek alapján az elítéltek elvesztették bizonyos jogokat, állásokat és választói jogosultságot.

„Legujabb“ hireink folytatása a negyedik oldalon van.

Dr. Dellimanics Lajos főispán felmentése.

Nagybecskerek, július 3.

A Budapesti Közlöny ma reggeli száma hozza a következő királyi kéziratot:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére dr. Dellimanics Lajos Torontálvármegye főispánját ezen állásától buzgó és eredményes szolgálatainak elismerése mellett saját kérelmére felmentem és egyben tekintettel a jelenlegi rendkívüli háborus viszonyokra, megengedem, hogy a főispáni teendőknél további ellátásával mindaddig megbizassék, amíg utódja kinevezeték, illetőleg a főispáni teendőknél ellátásáról esetleg másképp történik intézkedés.

Kelt Laxenburgban, 1917. évi május hó 14.

Károly s. k.

Sándor János s. k.

A hivatalos lap ezen hírből tudtuk meg azt, aminek bekövetkeztével gróf Tisza a István miniszterelnök lemondása és az új kormány kinevezése óta számoltunk, ezekben a sorokban vált bizonyossá, hogy dr. Dellimanics Lajos főispán távozik körünkől. A főispáni állás igazi alapja a politikai bizalom, amely a főispánt a kormányhoz fűzi. Ha válság során új kormány jön és ez a bizalom akármelyik oldalról kétségessé válik, megszűnt a főispáni méltóság léteinek alapja. A most lezajlott válság merőben más minden eddigienél. Itt két egymástól lényegében különböző politikai felfogás áll szemben egymással és ez adja meg a helyzet igazi képét. A király elfogadta a Tisza kormány lemondását és az ország több főispánja, az első közt dr. Dellimanics Lajos is még a lelépő kormánynak felajánlották lemondásukat. Ezt a lemondást fogadta most el a király, amikor főispánunkat buzgó és eredményes szolgálatainak elismerése mellett állásától felmentette. Ez a főispánváltás történetének külső képe.

Csak hogy mi, akik hosszú éveken keresztül közvetlen közelről voltunk szemlélői dr. Dellimanics Lajos fáradságtalan, sokoldalú, eredményes munkájának, főispánunk távozását nem vehetjük csak így egyszerűen tudomásul. Nem haladhatunk el csak így rövid szóval e mellett a tény mellett, mert dr. Dellimanics Lajossal hosszú éveken át annyira együtt voltunk, vele annyira egynek éreztük magunkat, hogy hamarosan el se tudjuk képzelni nélküle közéletünket.

Sem a hely, sem a mi rendelkezésünkre álló eszközök nem alkalmasak arra, hogy felsorakoztassuk az ő érdemeit. Sokszor és sokfelől megkapta ő — a legfelsőbb helyről is ismételtén — munkásságának elismerését, mi most csak arról akarjuk biztosítani, hogy nincs fia a vármegyének, aki ne hajoljon meg tisztelettel előtte, aki ne szeretné őt és ne zárná szívébe egyenes, tiszta, nyílt, puritán alakját. Nincs fia a vármegyének, aki ne az igazi, mély sajnálkozás érzelmével venné tudomá-

sul távozását, nincs fia a vármegyének, aki nem a legteljesebb elismeréssel adózna munkássága iránt, amit évtizedes működése alatt a magyarság, a haladás, a művelődés, a nemzeti eszme diadalra juttatása érdekében kifejtett.

Mint ember mindig előljárt a kötelességérzet, az igaz munkásság, a vas szorgalom tekintetében. Az idők folyamán mind jobban emelkedett a vármegye közönségének szeretetében, megbecsülésében. Igaz érző szíve volt és e szív együtt érzett embertársaival, osztózt azok örömeiben, bánatában.

Főispáni működése mellett az első két háborus esztendőben, amikor a mi közelünkben zajlott le a szörnyű világégés egyik legizsibb fejezete a király dr. Dellimanics Lajost bizta meg két vármegye területére a kormánybiztosi tisztséggel. Ezt a feladatot is ritka eréllyel, igaz kormányzói bölcseséggel oldotta meg, de a szükséges erélyt és szigorot mindig igaz tapintat kormányozta, úgy hogy az ő kiváló képességeinek volt nagyrésztben köszönhető, hogy a háboru közvetlen közelében is oly nyugodtan élhettünk.

Ami a távozása felett érzett sajnálkozásunkat némileg enyhíti, az annak a biztos tudata, hogy azért nem veszítjük el a magunk részére. A főispáni méltóságot ugyan itthagyjuk, állásától megválk, de nem válik meg Torontálvármegyétől, nem válik meg a közélettől. Nyugalomba megy, de nem vonul vissza és ahhoz, hogy vezető legyen nem kell neki méltóság. Méltóság nélkül is egyik vezére marad annak a tábornak, amelyhez tartozik, ezt biztosítja részére a megye közönségének osztatlan, igaz vele érzése, azoknak az elveknél és eszméknek marandóság és biztos értéke, amelyeknek diadalra juttatásáért vezérével együtt dolgozott és amelyek érvényesülése érdekében az egész vármegye híven követte.

HIREK.

— Hivatalos jelentések július hó 2-ikáról. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti harctér:

Tegnap az ellenség a Narajovka és a Stripa között összezúfolt gyalogsági tömegeit az ő sajátos módjában sűrű alakzatban vetette harcba. Dacára azoknak a súlyos veszteségeknek, amelyeket már tűzérsgünk tüze okozott neki, rohamhullámaikat, amelyeket folytonosan sűrű tartalékokkal állított be, a közelharc közelébe tolta előre. Fokozatosan legalább 20 gyalogsági hadosztály avatkozott a harcba. A csatának egészben 50 kilométernyi széles harcvonalán rendkívül nagy heveséggel és elkeseredettséggel tombolt a gyalogsági harc, amelyben az ellenséget a legtöbb helyütt már legelső árkaik előtt visszautasítottuk. A legerősebb tömegrohamok Brzezanytól délre és a Kamionkánál levő terület ellen irányultak, ahol azokat záróállásokban hátrítottuk el. Az ellenség ma a reggeli órában makacsul megismételte kísérleteit, hogy e területeken a támadást előbbre vigye, de ezek mind rendkívül nagy veszteségek mellett összeomlottak. A Zborowtól nyugatra és a Stochod környékén indított táma-

dás tűzérsgéi tűzünkben nem tudott kifejődni. A csata további folytatását várjuk. A harcvonal más szakaszán csak átmenetileg éledő tűzérsgéi és aknatüz volt.

Olasz és délkeleti harctér:

Az osztrák népfőlkélő IV/2. zászlóaljnak Rivától nyugatra véghez vitt merész támadásán kívül, amelynek során tizenhat alpinit hoztak be az ellenséges árkokból, lényeges esemény nem történt.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A tenger és a Somme között csak kevés szakaszon fokozódott a tűzérsgéi harc. Mig az angolok felderítő előretörései Nieupoorttól keletre Gavrellesnél és St. Quentinól északra megihusultak, addig a mi egyes rohamcsapatainknak sikerült az Iser-torkolatánál Dixmuidentől északra rajtaütéssel tetemes veszteséget okozni az ellenségnek és nagyszámú belgát foglyul ejteni. Az angolok reggel, majd délután újból Lenstől nyugatra támadtak, egyes pontokon benyomultak vonalainkba, de felsősziléziai ezredek közelharcban az éjszaka során több mint 175 foglyot ejtettek és 17 gépfegyvert visszartartottak, mindenütt ismét visszavertük őket. — A német trónörökös hadcsoportja: Erős tüzelőkészítés után a franciák a Chemin des Dameson új támadásba fogtak, a Labovellomajortól délre előretörték árkaik ellen. A harcokban, amelyek a fensik keleti lejtőjén különösen elkeseredettek voltak, az ellenség valamennyi rohamát visszavertük. — Albrecht württembergi herceg hadcsoportja: Lényeges esemény nem történt.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A Felső-Stripa és a Narajovka keleti partja között jul. 1-én indított orosz támadások súlyos harcokra vezettek. Az oroszok nyomása főképp a roniuichi szakasz és a Brzezanytól keletre és délkeletre húzódó magaslati vonal ellen irányult. Két napos legerősebb tűzérsgéi előkészítés állásainkat tölcsermezőbe változtatta, amelyet az ellenség ezredek az egész napon át rohamoztak. Az oroszok tömegtámadását előre elkészített záróállásokba felfogtuk és az újabb támadásokat megihusítottuk. Brzezanytól mindkét oldalt különös elkeseredettséggel folyt a harc. 16 orosz hadosztály támadott egyre újabb hullámokban vonalaink ellen, amelyeket váltakozó eredmény és küzködés után a 100. rajnai és ozmán hadosztályok a loghosszabb védelemben teljesen megtartottak, vagy ellenrohamban visszafoglaltak. Az oroszok veszteségei megha'adnak minden ismert mértéket. A Stochod mentén és a Dnyeszternél az oroszok élénk tüztevékenysége tovább tart. A Kovel-Lucki vasutól északra az ellenség támadásai egy osztrák-magyar hadosztály vonala előtt összeomlottak. A többi hadseregnél nem történt lényegesebb esemény.

Macedon arcvonal:

A helyzet változatlan. — Ludendorf.

— Tisza István Kiskunfélegyháza díszpolgára. A Budapesti Tudósító jelenti, hogy a nemzeti munkapárt elnöksége ma Kiskunfélegyházáról a következő táviratot kapta:

— A félegyházai nemzeti munkapárt a mai napon megtartott tisztújító közgyűlése alkalmából őszinte lelkesedéssel üdvözli az országos pártot. Egyben pártunk győzelmeént örömmel tudatom, hogy Kiskunfélegyháza város közönsége a mai napon tartott városi közgyűlésén Tisza István gróf őnagyméltóságát a város díszpolgárává választotta. Dr. Puskás Béla pártelnök.

— Cukorkiosztás. A június havi cukor második része néhány nap előtt megérkezett Nagybecskerekre. Miután júniusban a város a havi cukormennyiségnek csak a felét kapta meg, a közönség is a havi cukorjegyeknek csak

Telefon 330.

Hétfőn, július hó 2-án két előadás: este fél 7 és fél 9 órakor.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZINHÁZBAN.

Kedden, július hó 3-án két előadás: este fél 7 és fél 9 órakor.

Telefon 330.

Észak csillaga.

Regény az éjfél nap országából, 4 felvonásban. A főszerepben: Karin Sandberg és Alf Blütecher.

Groog kapitány léghajó turája. Eredeti felvétel.

fele után
hiányzó ju
maradt ju
nyiség a k

— Me
tanács ar
mennyiség
kedők kö
hivja a ke
zenek Tra

— Ny
métermázs
kov Pera
adott el
mázsánkér
mára jött t
befejeztéve
rona pénz
nyomoz a
fognak bü

— Kő
tejre 10
Any- és
retét fejez

— El
brilliánsa
megtalált
talomban

— Ka
nyitva mi

A V
Az alispán

A vi
háboru
hatását,
vet öltöt.
Kereskede
szerint a
tási ható
tetett. A
tingentát
ipari szű
és egyéb
ezek alap
jusig kiut
lete fedez
hiányt je
hogy mi
hányadát
fogyasztá
a finomít
mm. per
berendez
és volt
csendőró
tudtuk m

A r
évi állap
Kilátás
tokos a
cot ideje
multban
nak meg
szétoszt
hó folya
szólóter
eredmén
beültet
tat. Kat
kormány
helyezte
hogy es
gálicot
kg-os n
kg rézg
tem ter
feleiben
még hiá
ban var
lősgazd
kenti a
állapítva
szétoszt
csomag
valamin
külömb
emlitem
ban a r
jad kilo

fele után kapott cukrot. Minthogy most a hiányzó júniusi cukor megérkezett, a visszamaradt júniusi cukorjegyek alapján ez a mennyiség a kereskedőknél beszerezhető.

— **Megérkezett a hadiszappan.** A városi tanács arról értesít, hogy a város nagyobb mennyiségű hadiszappant kapott, amit a kereskedők közt fognak szétosztani. A tanács felhívja a kereskedőket, hogy evégből jelentkezzenek Treisz Géza városi alszámvevőnél.

— **Nyolcvan koronáért adta az ideai zab métermázsáját.** A rendőrség közli velünk: Vu-kov Pera 30 métermázsas idei termésű zabot adott el körülbelül negyven évőnek métermázsánként 80 koronáért. A rendőrség nyomára jött tüzelmeinek, letartóztatta s az eljárás befejeztével három havi elzárásra és 2000 korona pénzbüntetésre ítélte. A rendőrség tovább nyomoz a vevők után, akiket szintén meg fognak büntetni.

— **Köszönet.** Kónya Ferencné az ingyen-tejre 10 koronát adományozott, amiért az Anya- és Gyermekvédő Bizottság hálás köszönetét fejezi ki.

— **Elveszett egy hosszú briliáns tű 13 briliánsal és 1 gyönggyel.** Kéri a becsületes megtalálót vigye a rendőrségre, ahol méltó jutalomban részesül.

— **Katonatthon** Temesvári-u. 1500. sz. a. nyitva minden nap d. u. 2—9 óráig.

A vármegye közállapotai.

Az alispán jelentése a tavaszi közgyűléshez.

Nagybecskerek, július 3.

Közszükségleti cikkek hatósági forgalombahozatala. — Petroleum.

A világítóköolaj hiány, amely már a háboru második esztendejében is éreztette hatását, mult év őszén türehtetlen mérvet öltött. December havában jelent meg a Kereskedelmi Miniszter ur rendelete, mely szerint a petroleumosztás is a közigazgatási hatóság közvetlen felügyelete alá helyeztetett. A kereskedelemügyi miniszter ur kontingentálta a vármegyét a lakosság fejtszama, ipari szükségletei, más világítóberendezések és egyéb tényezők figyelembevételével. Mindezek alapján mult évi decembertől folyó év májusig kiutalt a vármegye világítóköolaj szükséglete fedezésére 4336 mm. petroleumot. Hogy a hiányt jellemezsem, elég annyit jelentenem, hogy míg a kiutalt mennyiség is csak egy hányadát képez a vármegye, normális köolaj-fogyasztásának addig a kiutalással szemben a finomított a mai napig összesen csak 2020 mm. petroleumot szállítottak le. A köolajra berendezett közvilágítások mind szüneteltek és volt időszak, amidőn a községházakat, csendőrsőket és más közhivatalokat sem tudtuk megfelelő mennyiségű köolajjal ellátni.

Rézgálic.

A rézgálicgyártás és szétosztás a mult évi állapottal szemben örvedetesen javult. Kikötés van arra, hogy minden szőlőbirtokos a permetezéshez szükséges rézgálicot idejében megkapja s ezen a címen a multban elhangzott jogos panaszok nem fognak megismétlődni. A rézgálicnak igazságos szétosztás céljából a folyó évi március hó folyamán a tényleges művelés alatt álló szőlőterületeket összeirattam. Az összeírás eredménye 13824 katasztrális hold szőlővel beültetett és művelés alatt álló területet mutat. Katasztrális holdankint a földmívelésügyi kormány egyenlőre 15 kg rézgálic küldését helyezte kikötésbe, annak hangsúlyozásával, hogy esetleg ezen mennyiségen felül több rézgálicot is juttathat a szőlőgazdáknak. A 15 kg-os megállapítás szerint 2073 mm. és 60 kg rézgálic aránylagos szétosztására készítettem tervezetet. Április második és május első felében 1400 mm. rézgálicot osztattam ki. A még hiányzó mennyiség szállítása folyamatban van s hihetőleg május hó végéig a szőlőgazdákhöz kerül. A rézgálic kilogrammonkénti ára 4 korona 20 fillérben van megállapítva. Ezen összegből az áron kívül a szétosztással felmerülő kezelési költségek, csomagolási és szállítási díjak, a porlódással, valamint a szállításhoz nem alkalmas elöljáró sulykülömbözeti hiányok fedeztetnek. E helyen említem meg, hogy a kereskedelmi forgalomban a rézgálic ára 18—20 koronát is meghalad kilogrammonként.

Hadiszappan.

Az olaj- és zsirközpont a vármegye szappanszükségletét 380 métermázsában állapította meg. A főszolgabírák és polgármesterek útján összeirattam a megye közönsége és köztintézetei szappanszükségletét ami azonban csak 113 mm.-át tett ki. Intézkedtem a szappan azonnali megküldése iránt, a vételárat, mintegy 45.000 koronát a vármegyei élelmezési alap terhére előlegeztem.

Menekültek.

A mult felévi jelentésben feltüntetett erdélyrezi menekültek száma a vonulás befejeztéig végösszegében 16.150 lélekre emelkedett. Ezek 91 községben helyeztetek el. A nagyváradi miniszteri kirendeltség által jelzett és tizezrekre tehető szarvasmarha- és lóállomány a hosszú ut fáradalmi és az utközben való hiányos táplálkozás miatt nagyon kis töredékben juthatott el vármegyénkbe. Feljegyzéseink szerint csak 194 szarvasmarha, 346 ló érkezett meg megfelelő szekerekkel. A menekültek elhelyezése ugyszólván be sem fejeződött a még, amidőn mára románok fölöttigyőzelmis hadműveleteink sikerei lehetővé tették, hogy egyesek a legsürgősebb gazdasági dolgok intézésére katonai engedéllyel, később a polgári hatóságok által kiállítható személyazonossági igazolvánnyal, Csik- és Háromszék vármegyék területeit kivéve, visszatérhettek. Mult évi október hó második felében a hatósági közegek, elsősorban a hivatalok vezetőinek, továbbá a munkaképes gazdasági- és ipari alkalmazottaknak vált lehetővé a hazatérés. November elejével már a munkaképes férfi- és nőmenekültek visszatelepítésére vonatkozó hatósági intézkedések is megtétettek. A hadiszállításokkal túlterhelt vasuti szállítási leküzdhetetlen akadályai miatt az első visszatelepítővonat csak november 16-án indult el Cserépalja vasuti állomásról. Majd rövid egymásutánban Perjámosról, Kiszombor és Gyertyámos vasuti állomásról indítottak visszatelepítőket szállító különvonatok. A visszaözönlés oly tömeges volt, hogy december hó közepén már csak 1130 menekült tartózkodott a vármegye területén. Ezek nagybárá apró gyermekek s ezek gondozására visszamaradt anyák és munkaképtelen nők és férfiak voltak. December 22-én költözött el a Brassó vármegye hivatalos személynézete a már előző hónapban vissza nem települt része. Jelenleg csupán egy 5 tagból álló család és husz menekültként kezelendő erdélyrezi internált tartózkodik a vármegye területén.

A menekültek kifogástalan ellátását, amint már előző jelentésben említettem: a háborus állapotokkal járó forgalmi korlátozások, az általános drágaság, de különösen a mult évi rossz termés nagy mértékben megnehezítették; e körül itt-ott elhangzó panaszokat megértő szívvel siettünk orvosolni. Szerencsétlen honfitársainknak meleg ruhával és lábbelivel való ellátása ugyszólván leküzdhetetlen akadályokba ütközött. Az erre irányuló társadalmi mozgalmat a legtöbb községben megindítottam. A nagyszentmiklósi és törökkanizsai járásbeli községek kivételével, a ruhagyűjtési akció eredményre is vezetett. Ruhagyűjtő bizottságok alakítását több községben célravezetőnek nem találták azért, mert akiknek felesleges ruhadarabja volt, azt már szétosztás céljára előbb beszolgáltatták. A legnehezebb volt a lábbeli gyűjtés, mert a bőr túlságos drágulása miatt abban a vármegye lakossága is hiányt szenvedett és szenved jelenleg is. Kérelmemre a belügyminiszter ur Öngyémeltősége a nélkülözhetetlen tizezer korona segélyt utalt ki, a vármegye főispánja útján pedig 401 dar cipőt juttatott hozzám. Az állami segélyből vásárolt és a főispán ur által hozzám juttatott cipőkkel a legsürgősebb lábbeli igényléseket sikerült is kielégítenem. Ezen kívül a visszatelepülő menekültek hiányos öltözékeinek pótlására B. M. ur ismételt 10.000 koronát utalványozott kezeimhez. A menekültek pillanatnyi szükségletei kielégítésére a belügyminiszter ur „Az Est” című lap gyűjtéséből mult évi szeptember hó elején 20.000 koronát, egy későbbi előterjesztésemre pedig 8060 koronát utalt ki, mely összegek a szükséghez képest kisebb tételekben az arra rászorulóknak között kiosztattak.

A vagyontalan és pénz nélkül menekült honfitársaink ellátására a belügyi kormány állami segély címén ezideig 580.000 koronát utalványozott. Az elszámolások folyamatban vannak, de már most megállapítható, hogy ezen élelmezési segély nem lesz elegendő, az e címen kiadott előlegek fedezésére.

A most felsorolt segélyeken kívül a vármegye áldozatkész lakossága által közvetlenül nyújtott élelmi szerek és ruházati cikkek jelentékeny mennyisége is nem kismértékben járult a menekültek szomorú sorsának türelmévé tételéhez és nélkülözéseik enyhítéséhez. Emberileg megtehető igyekezetünket Brassó vármegye törvényhatósági bizottsága hálásan méltányolta, mert folyó évi március hó 22-én tartott közgyűlésében 13. jkp. 2973—917. szám alatt hozott véghatározata Torontál vármegye hatóságának és közönségének őszinte köszönetét fejezi ki a menekült lakossággal szemben tanúsított hazafiságáért, testvériszivelességeért és hálájának maradandó emlékeként a határozatnak jegyzőkönyvben való megörökítését rendelte el.

(Folytatjuk.)

Irodalom.

Az aratás nagy aktualitásáról ír a gyermekneknek lapjában, a Jó Pajtás-ban Benedek Elek, a falusi élet kitünő tollú ismerője, maga is székelyföldi gazda. A Jó Pajtás legújabb július 1-i számában irtak még ezenkívül: Váradai Antal verset, Zöldi Márton elbeszélést, Szemere György regényt, Avar Gyula mesét, Csánki Dénes szép képeket rajzolt Endrődi Béla verséhez, Benedek Elek verset irt és mesét a csodálatos teafőzőről. Tarka mese, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 8 korona, fél évre 6 korona, egész évre 12 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala, Budapest, IV. Egyetem-utca 4.

3819—1917. tkvi szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a módosi kir. járásbíróság mint tkvi hatóságnak 11183—1914. illetve 15047—1913. számú végzése következtében dr. Váradai Imre nagybecskereki ügyvéd által képviselt Közgazdasági bank mint r. t. cég javára 30000 K tőke és járuléka erejéig 1914. év június hó 10-én, illetve július hó 30. napján zár alá vett, a nezsényi tagosítási földkönyv 598. t. a. 2424—2433. kataszteri hrzi szám alatt felvett 97 hold 1398 []-ölnyi ingatlanok haszonbérleti joga az 1917—1918. gazdasági évre 2445 K becsértékben nyilvános árverésen eladatik.

Mely bérbeadási árverésnek a módosi tkvi hatóság 3819—1917. számú végzése folytán *Kisnezsény községében leendő megtartására 1917. évi július hó 17. (tizenhetedik) napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték* és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingatlanok bérleti joga az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén a becsáron alul is el fognak adatni.

Módos, 1917. évi június hó 12. napján.

Keller József,
kir. járásbírósági telekkönyvvezető,
mint bírói kiküldött.

Cipészek

akik felsőrész készítéséhez értenek, jó fizetés mellett azonnal felvétetnek.

Turul
Cipőgyár Részvénytársaság
Temesvár.

Legujabb.

— Folytatás. —

Ami rettenthetetlen viselkedésért, írja a császár, amellyel derék vitéz csapataim a délnyugati arcvonalon visszaverték az ellenség által legutóbb indított offenzívát, népeim iránt való hálámat nem tudom jobban leróni, mint ezzel a kegyelmi aktussal. Erre a mai napot szemeltem ki, amelyen legidősebb fiam védőszentjének nevénapját ünnepli. Ilyképen vezérli vissza a hazába az e tévelyedeteket annak a gyermeknek keze, aki hivatva lesz arra, hogy egykoron népeim sorsát irányítsa.

Kelt Laxenburgban, 1917. évi július hó 2-án.

Károly s. k.
Seidler s. k.

Budapest, július 3. Bécsből táviratozzák:

A császári amnesztia rendelet parlamenti körökben a legnagyobb feltűnést keltette. Azt várják, hogy a kegyelmi rendelet kitünő befolyással lesz a parlamenti ülészek további lefolyására.

Bécsből jelentik:

A képviselőház igazságügyi bizottságában Schawer igazságügyi osztályfőnök ma bejelentette, hogy az uralkodó amnesztia rendeletet adott ki, aminek következtében Kramartz és Resin volt képviselőket szabadlábra helyezik, a Klefac képviselő elleni eljárást pedig megszüntetik. Klefac a holnapi ülésen már részt is vehet.

Letartóztatás kémkedés vádja miatt.

Budapest, július 3. A honvédelmi bizottság bíróság névtelen feljelentés alapján letartóztatta Gömör Ferenc földművelésügyi miniszteriumi napidijast, akit kémkedéssel vádolnak. A háború második évében Gömör több hónapra eltűnt a fővárosból és oda visszatérve elmondta, hogy a román hadsereg utakat épített és ezzel sok pénzt keresett. Kedvesét, Heller Ilona artistanőt és apját, Gömör József műegyetemi főpedellust is letartóztatták, de az utóbbi ellen bizonyítékokat nem találtak. Fia böröndjében ellenben Romániából származó sifirozott leveleket és táviratokat találtak.

Nádor-utca 801. számú
házunk
szabad kézből eladó.

Bővebbet: Dr. Steinbach Bélánál.

VISZKETEKSÉGET

rüht, sümört legbiztosabban elmulasztja a
Barna zsír Kis tégely K 1-60,
nagy tégely K 3-—, utasítással rendelhető:
Dr. Fiesch E. „Korona” gyógytárától, Győr.

PEZSGÖSDUGÓT

használt, de nem töröttet, veszek 65 fillérért darabját, palackdugót 6 K kilóját utánvétellel. Előzetes tudakozódás szükségtelen. Uj palackdugóért csak minta ellenében teszek legmagasabb árajánlatot.

Robicsek Adolf
Budapest,
Nefelejts-utca 15. szám.

Eladó szőlő.

Az écskai országot és a Béga-csatorna között fekvő hét hold szőlő eladó. Bővebb felvilágosítást nyujt

Militsjev Pál
Váraljai-utca 22. szám.

4 szobás lakás fürdőszoba és konyhával

kiadó.

Üresen vagy butorozva.
Felerészben is kapható.

Erdős-ház
Váraljai-utca 4. szám.

Kétszobás butorozott lakás kiadó

Deák Ferenc-utca 7.
Mellék helyiség nincs.

526-x 1

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett flu heti-fizetéssel azonnal felvételik

lapunk nyomdájában.

Munkáslányok

azonnal felvételnek

helyi nagyobb iparvállalatnál.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.